

Hai chữ BÌNH AN

Tôi còn nhớ rất rõ, trước tết Mậu thân 1968 chừng vài tháng, Dì út tôi sanh em bé thứ tư, hôm Dì sanh có mặt Dượng bảy tôi, Dượng còn trong quân ngũ, được phép về thăm vợ trong những ngày sanh nở. Đứa bé gái rất dễ thương được chào đời trong vòng tay của ba mẹ. Theo thông lệ, Dì nhường cho chồng cái vinh hạnh đặt tên con. Theo lời Dì kể lại sau này trong nước mắt: Dượng vuốt tóc Dì, cho ngón tay trở của mình vào bàn tay nhỏ xíu của đứa con gái mới chào đời rồi tâm sự: „...trên đời này không có gì quý báu bằng sự bình an, lúc em có thai, tuy chưa biết là trai hay gái, nhưng anh luôn tâng tui cái tên Tâm An nếu là con trai hay Bình An nếu là cô công chúa út của nhà mình...“ Thế là cô em họ của tôi có cái tên đầy thiện cảm là Bình An. Rồi tết năm đó, Tết Mậu Thân, Dượng tôi đã hy sinh cho đất nước....Sau này mỗi khi nhớ đến Dượng, tôi thật sự hiểu và thương Dượng vô cùng....trong cảnh loạn lạc, chiến tranh, ai mà không mong ước cho mình hay những người thương yêu chỉ hai chữ Bình An!

Có được bé Bình An bụ bẫm dễ thương, nhưng gia đình Dì sau đó với cảnh góa phụ và 4 con thơ thì cuộc sống lại không bình an chút nào. Dì tôi chịu cực, chịu khổ cả đời. Thời ly loạn, mấy ai mà được bình yên đây!

Nhưng tôi vẫn tin, tôi vẫn luôn có thiện cảm với những người đặt tên cho con cái họ là Bình An, hay đặt cho cửa hiệu, công ty. Chắc là họ cũng như Dượng tôi, luôn cảm nhận và trân quý sự bình yên mà họ mong muốn hay đã có được trong cuộc sống. Suy cho cùng, bình an hay bình yên là cái trạng thái mà con người ta luôn vẫn mãi kiếm tìm sau những năm tháng bon chen, vất vả, ganh đua, mệt mỏi, khó khăn vì nợ cơm áo, nợ nước, nợ nhà. Đó chính là thứ mà ai nấy trong chúng ta đều mưu cầu có được cho tới tận khúc cuối của cuộc đời. Ngẫm nghĩ mông lung, phải thú thật là tôi càng lúc càng thấm thía hai chữ „Bình An“ quý giá mà có lần Dượng tôi tâm sự với vợ mình. Dượng phải là người rất sâu sắc lắm!

Thiết nghĩ: khi tâm hồn ta giữ được trạng thái quân bình với chính mình – bằng lòng với những gì mình đang có, không đòi hỏi, mong muốn thêm mà cũng không muốn loại bỏ thứ gì...coi như là ta đang giữ được thể quân bình với vạn vật, xã hội xung quanh. Tôi cho đây là những viên đá đầu tiên rất quan trọng để cho căn nhà yên ổn, vững chắc được xây cất lên. Điều kỳ diệu mà phần đông ai ai trong chúng ta không nhiều thì ít cũng đã thực chứng qua rồi: khi tâm bình yên, ta sẽ thấy mọi vấn đề, tình huống ở một cung bậc khác, khá rõ ràng chính xác, bởi vì khi bình yên thì tâm ta nhẹ nhàng trong sáng. Trái lại, khi tức giận hay đam mê cuồng nhiệt, ta sẽ không có nhận thức đúng đắn về thực tại vì ta đang như ở trong một thế giới khác.

Khi có được sự bình yên, ta sẽ dễ dàng khám phá đâu là hiện tượng, đâu là bản thể, đâu là giả tạm và đâu là chân thật – Nhưng quan trọng nhất là ta tìm thấy được chính mình – cái con người thật thà, hồn nhiên đã trôi lạc theo thăng trầm của cuộc sống từ bấy lâu nay. Đó mới là cái Tâm chân thật của ta!, còn cái tâm lao xao chỉ là sự biến động trong nhất thời.

Chúng ta đã từng được dạy: „Tâm ta như thế nào thì ta sẽ cảm nhận thế giới chung quanh như thế ấy“ Rồi thì do Tham Sân Si dật lên nên khi được thỏa mãn những mong muốn, dục vọng của mình thì ta cho là cuộc đời rất tươi đẹp, rồi khi mọi thứ diễn ra trái nghịch với những gì mình mong ước thì cuộc đời khi ấy thật là đáng chán....Mà thật ra vạn vật trên thế gian này đều vận hành theo nguyên tắc tự nhiên của nhân quả và duyên sinh. Nó không chiều chuộng, bợ đỡ ai, mà cũng không cố ý ghét bỏ ai. Chỉ tại ta tham lam mà thôi, khi thuận thì ta mừng rỡ, còn khi nó nghịch với ta thì ta hốt hoảng chống đối. Vì vậy khi nào ta chuyển hóa được những mong cầu hay chống đối không cần thiết ấy, trả lại cho tâm hồn bản chất tĩnh lặng mâu nhiệm thuở ban đầu thì ta sẽ thấy vũ trụ này thật bình yên – rất dễ thương và rất đáng giữ gìn, trân quý.

Với tuệ giác sâu sắc, Đức Phật luôn khẳng định: „Tâm bình thế giới bình“, nếu tâm ta bình yên thì sẽ không bị thế giới bên ngoài với nhiều biến động làm ảnh hưởng theo, và hay hơn nữa là năng lượng bình yên trong ta sẽ nối kết được với những năng lượng khác đang có sẵn khắp nơi trên bước đường ta đi, một khi hội đủ điều kiện thì hiệu ứng sẽ lớn vô cùng nên thế giới cũng được bình yên. Thật ra thì vạn vật trên đời đều vốn rất bình yên, chỉ có con người mới không có bình yên nên làm đảo lộn tất cả. Cũng như bản chất con người vốn là bình yên, chỉ vì họ đã để cho những năng lượng tham cầu, ham muốn, chống đối lấn át đi cái bản tánh hiền hòa tự nhiên có sẵn trong ta do đất trời đã ban tặng.

Sự bình yên có được không có nghĩa là không có tiếng động ồn ào, không khó khăn cực nhọc....mà bình yên có nghĩa là ngay chính khi đang ở trong phong ba bão táp, ta vẫn cảm nhận được sự bình yên trong lòng mình. Đó mới là ý nghĩa thật sự của bình yên.

Khi có chút bình yên, chúng ta sẽ thấy được sự thực mâu nhiệm mà thường ngày vì lý này lẽ nọ chúng ta không nhận ra: đóa hoa vừa hé nở sáng nay, trăng vàng đang tỏa ánh sáng êm dịu xuống trần gian vào đêm rằm...hoặc nghe rõ tiếng sóng vỗ về nâng niu không ngừng vào bờ....cảnh vật chung quanh muôn đời vẫn thế, nhưng điều đó không có nghĩa là nó không liên quan chi với con người, vì tất cả đều ảnh hưởng tương tác với nhau. Khi có bình yên, đóa hoa trong lòng cũng nở như đóa hoa sáng nay ngoài sân nhà, trăng trong lòng đã sáng thì trăng đêm rằm cũng vàng vạc ngoài kia....phải chăng trong và ngoài cùng được nuôi dưỡng chung nhau. Chính năng lượng bình yên trong ta đã hỗ trợ cho cái nhìn bằng con mắt của tuệ giác; và dù chỉ là một thoáng thôi, những

giận hờn, cố chấp, sân hận cũng sẽ tan rã bởi năng lượng nhiệm màu của sự bình yên.

Đôi khi, với những người từng trải, từng đi qua những kinh nghiệm thương đau...rồi một khi chạm được bến bờ bình yên, họ sẽ thảng thốt tưởng chừng mình được sinh ra một lần nữa – những ý niệm cũ chết đi để nhường chỗ cho ý niệm mới được sinh ra – họ là con người mới. Tuy rằng họ trong phút giây hiện tại và họ của những giây phút trước không phải là hai người khác biệt, nhưng cũng chẳng phải là một nữa rồi. Điều quan trọng là ta có thật sự muốn bình yên hay không? Ta có thật sự mong muốn, can đảm làm cho các ý niệm giận hờn, thù hận chết đi, để thay vào đó những ý niệm mới được sinh ra và tồn tại như tha thứ, bao dung hay không? Nhiều khi những ý niệm này đã và đang có mặt trong ta rồi mà ta không chịu nhìn nhận, cứ cố bám lấy con người cũ kỹ kia để thỏa mãn các dục vọng, các vướng mắc, cái tôi ích kỷ và yếu hèn của mình.

Ném được chất liệu bình yên là khi nào tâm hồn ta không còn khắc khoải mong cầu hay chống đối, khi ta biết chấp nhận và tùy thuận mọi hoàn cảnh đang có. Ta cần phải có sự thực tập lâu dài; lúc ban đầu, nếu thấy khó giữ tâm trước những dao động bên ngoài quá trái ngược thì ta hãy tạm thời tìm cho mình một không gian đủ an ổn để tịnh dưỡng tâm hồn, phải kham nhẫn tránh xa những kích thích qua các giác quan. Khi tâm hồn đã thực sự bình yên, những phiền não đã lắng đọng và được soi sáng, chuyển hóa thì ta cứ mạnh dạn trở lại tiếp xúc với mọi đối tượng, hoàn cảnh chung quanh. Lúc này, dù hoàn cảnh hay đối tượng có xáo trộn khó khăn đi nữa thì với trình độ mới của tâm thức sau khi được rèn luyện, ta sẽ nhìn thấy nó, chấp nhận nó và sẽ không còn bỏ chạy hay cho nó là vấn đề ghê gớm nữa, ta sẽ an nhiên và tự tại hơn nhiều. Và đôi khi nhờ năng lượng bình yên đạt được đó, ta cũng có thể góp phần làm cho tình trạng được thay đổi nhẹ nhàng, tốt hơn. Cho nên biết tâm có an thì cảnh bên ngoài cũng sẽ an, nên không cần chạy theo cảnh bên ngoài.

Đâu đó tôi đọc được:

Tùy thuận theo hoàn cảnh

Không buộc theo ý mình

Giữ tâm không giữ cảnh

Tâm bình cảnh cũng bình.

Ai đã trải nghiệm nhiều năm trong cuộc đời đều cũng thấm thía rằng chỉ có sự thanh thản và bình an trong tâm hồn mới là khát khao lớn lao nhất của con người".

Mấy tháng trước, có dịp gặp lại Dì út, dì cháu ôm nhau mừng mừng vui vui. Sau những câu chuyện gia đình trong ngoài, cô em gái bạn dì tên Bình An của tôi vẫn còn độc thân ở chung với mẹ cười thật hiền: „Chị B. ơi má em bây giờ sống thật an nhàn lắm, ngày ngày vui cùng con cháu....“ Cả nhà có những tràng cười giòn tan bất tận. Tôi lại có dịp kể lại cho em nghe chuyện em được ba mẹ đặt tên như thế nào ? (mặc dù em đã biết từ lâu!) Bất chợt tôi ôm Dì út thật chặt rồi hỏi: „Con hỏi thiệt Dí nhen, cho tới giờ phút này, Dì đã cảm nhận được sự bình an trong lòng chưa hở Dì?“ Dì nhéo nhẹ vào má tôi rồi cười: „con nhìn vào mắt của Dì xem, con có thấy hai chữ Bình An trong đó hôn?“ Tôi cười híp hai con mắt: „con tin là có đó Dì ơi!“ và cái con nhỏ láo táo hay cười rất to nhưng cũng mau rớt nước mắt là tôi đây thấy hai má mình ươn ướt.

Đêm đó về lại nhà má, tôi nằm nghe tiếng xe chạy, tiếng người ăn hàng đêm bên xóm chợ đến hơn nửa khuya, ngó lên trần nhà, khoan thai, nghe từng hơi thở nhịp nhàng của chính mình, hai chữ Bình An theo tôi từ lúc từ giả Dì, từ giả Mỹ Tho, lên xe về lại thành phố với biết bao xôn xao chờ đón.... Tôi tự hỏi mình: "Có bình an không sau những thăng trầm, nổi trôi của cuộc sống nơi xứ người?", câu trả lời thành thật là "có" (chứ sao không). Phải nói rằng, tôi còn biết rõ tường tận nó từ đâu mà tới....

Một kỷ niệm nhỏ trong chuyến về tháng 4.2018.

Hiên trúc, 6.2018

Bông Lục Bình (Tâm Hải Đức)

Gửi Lên: Tiểu Mai

Ngày 24/6/2018

www.vietnamvanhien.org